

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

ดลยา อมราภรณ์^{1*} กัมปนาท วิจิตรศรีกมล¹ และณัฐพล จิตมาตย์²

¹ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Lady_greatjii@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการจัดการทรัพยากรในการผลิตข้าวไร่ของเกษตรกรในพื้นที่บ้านป่าละอู ตำบลหัวสัตว์ใหญ่ อำเภอบางขัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กวีวิจัยจากโครงการส่งเสริมเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร สำหรับการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการจัดการทรัพยากรในการผลิตข้าวไร่ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ คือ ใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi Square Test)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ คือ ปัจจัยด้านสถานะทางสังคม ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพหลัก ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร และปัจจัยด้านระยะทางจากบ้านถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปัจจัยด้านเทคนิคของมหาวิทยาลัยศิลปากร และปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ และเกิดแรงจูงใจในการยอมรับเพิ่มมากขึ้น ควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ในข้อดีของเทคนิคฯ เพื่อให้เกษตรกรตระหนักในคุณค่า เห็นความสำคัญ และเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ของเทคนิคฯ จนนำไปสู่การยอมรับในวงกว้างมากขึ้น

คำสำคัญ : ข้าวไร่ ยอมรับ เทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตร

Factors Affecting the Adoption Of Agricultural Resource Management Techniques of Upland Rice in Prachuap Khiri Khan Province

Donlaya Amaraporn^{1,*}, Kampanat Vijitsrikamol², and Nuttapol Chittamart³

¹ dept. Agricultural and Resource Economics (Kasetsart University)

² dept. Agricultural and Resource Economics (Kasetsart University)

³ dept. Soil Science (Kasetsart University)

*Lady_greatjii@hotmail.com

Abstract

This research project aimed to study economic and social conditions and resource management in upland rice production of the framers in the area of Ban Pa La-U village, Huai Sat Yai Sub-district, Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. The current study also aimed to study factors influencing an adoption of agricultural resources management techniques in rice framing of the agricultural people in the mentioned area. Interviews were conducted to collect data from participants – researchers working under the project relating to promoting agricultural resource management techniques for field rice production. Subdistrict administration organisation officials and heads of farmer's household were also involved in the interviews. Descriptive statistical analysis was performed to analyse the conditions of economics, society and resource management in upland rice production. A Chi-squared Test was employed to analyse the factors affecting the adoption of agricultural resource management techniques of upland rice production. The findings indicated that the factors affecting the adoption of agricultural resource management techniques of upland rice production included social status, main occupation, information access, distance from farmers' house to the community learning centre, Techniques's Silpakorn University and Techniques of Environmental protection. Moreover, to promote the adoption of agricultural resource management techniques of upland rice production and build up people's motivation for a growing future adoption, the advantages of these techniques should be promoted to the public so that the agricultural people feel more aware of the techniques' values, significances and benefits to be more adopted in a wider network.

Keywords: Upland rice, adoption, agricultural resources management techniques

บทนำ

ข้าวไร่ เป็นธัญพืชที่มีความสำคัญต่อเกษตรกรบนพื้นที่สูงอย่างมาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวไร่บนพื้นที่สูง ซึ่งพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวไร่นานา ได้แก่ พื้นที่บ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกษตรกรในบ้านป่าละอูจะเน้นวิธีการปลูกข้าวไร่โดยอาศัยการพึ่งพาธรรมชาติ ไม่มีระบบชลประทาน (สุวิมล ชินกังสสาร, 2559) จึงทำให้สามารถปลูกได้เพียงปีละหนึ่งครั้งในช่วงฤดูฝนเท่านั้น ในการบำรุงดิน เกษตรกรส่วนมากไม่ใส่ปุ๋ยและไม่มีการบำรุงดินเฉพาะปลูก ปล๋อยให้ข้าวไร่ได้อย่างธรรมชาติ และจะเก็บเกี่ยวในฤดูเก็บเกี่ยว (พรรณธิดา ณ เชียงใหม่, 2559) ซึ่งการปลูกโดยพึ่งพาธรรมชาติอย่างเดียวนั้น จึงไม่สามารถคาดการณ์ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตในรอบการเพาะปลูกนั้นได้ หากปีใดเกิดปัญหาภัยธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม จะทำให้ผลผลิตข้าวไร่ได้รับความเสียหาย (กรมการข้าว, 2556) นอกจากนี้แล้วเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะในการจัดการทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต ทำให้ข้าวไร่มีอัตราผลผลิตต่ำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ต่อมาสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ตระหนักถึงถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้จัดตั้งโครงการเพิ่มศักยภาพข้าวไร่ภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมุ่งศึกษาวิจัยในพื้นที่บ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยโครงการฯ ดังกล่าวนั้นมุ่งเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ ได้แก่ เทคนิคการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต้นทุ่นต่ำ ซึ่งมีดินขุยไผ่เป็นองค์ประกอบหลักและมืองค์ประกอบอินทรีย์วัสดุอื่นนำมาหมักกันเป็นเวลา 2 เดือน ซึ่งจะทำให้ข้าวที่ผลิตโดยใส่ปุ๋ยตัวนี้มีผลผลิตที่มากกว่าใส่ปุ๋ยสูตรเก่า ถูกแมลงทำลายผลผลิตน้อย ระหว่างผลผลิตมีความแข็งแรงไม่จำเป็นต้องให้น้ำมาก และสามารถเพิ่มปริมาณการงอกของต้นอ่อนได้ดีมากขึ้น โดยเทคนิคฯ นี้จะเน้นจัดการทรัพยากรการเกษตรที่ใช้ผลิตข้าวไร่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ(ดวงใจ สุริยาอรุณโรจน์, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรการผลิตที่เหมาะสม ยั่งยืน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ และยังเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิชาการและเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไร่ระหว่างการดำเนินการวิจัยอีกด้วย

ทฤษฎี

ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี

การยอมรับเทคโนโลยีนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน (Davis, 1989) เมื่อยอมรับเทคโนโลยีนั้นๆแล้วจะสามารถสร้างประโยชน์ได้เพียงใด ถ้ายอมรับแล้วเกิดประโยชน์ก็จะส่งผลให้มีการยอมรับ ซึ่งการตัดสินใจในการยอมรับนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยความเสี่ยงซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรณธิดา ณ เชียงใหม่และคณะ (2559) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตข้าวไร่ โดยเกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ เพราะต้องอาศัยน้ำจากฝน จึงทำการเพาะปลูกได้เพียงหนึ่งครั้งต่อปี นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดความรู้ในการบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิต ถ้ามีการปลูกข้าวไร่ในพื้นที่เดิมต่อเนื่องเป็นเวลานานจะทำให้ผลผลิตข้าวไร่ลดลง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่เป็นปุ๋ยที่ใช้สำหรับการปลูกข้าวไร่โดยเฉพาะ โดยมีคุณสมบัติที่ทนต่อความแห้งแล้ง มีแร่ธาตุอาหารที่ช่วยในการบำรุงดิน และช่วยในการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุภา ปู่แต่งอ่อนและคณะ (2559) ซึ่งได้ค้นพบเหมือนกันว่า ปุ๋ยอินทรีย์มีผลต่อการงอกของข้าวไร่ มีส่วนช่วยในความไวของการงอกของเมล็ดข้าวไร่ โดยในการศึกษาได้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่มีองค์ประกอบของดินขุยไผ่ เป็นหลัก นอกจากนี้ยังทำให้มีความยาวรากของข้าวไร่มากขึ้น ทำให้รากของข้าวไร่สามารถยึดเกาะดินได้เหนียวแน่นขึ้น ผลผลิตเพิ่มขึ้น จากผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าเศษพืชและดินขุยไผ่ มีผลในการเพิ่มการเจริญเติบโตของข้าวไร่ และมีส่วนช่วยในการเพิ่มผลผลิต ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ไม่ต้องมีต้นทุนในการซื้อหามาใช้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของฉาณิกา จันทสระ (2559) ได้ทำการศึกษาถึงคุณค่าทางโภชนาการของข้าวไร่ที่รวบรวมได้ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งค้นพบว่าข้าวไร่ที่ปลูกด้วยปุ๋ยหมักอินทรีย์นั้นมีการเจริญเติบโตที่ดีให้

ผลผลิตสูงเช่นกัน นอกจากนี้เมล็ดข้าวไร่เมื่อนำไปทดสอบคุณค่าทางโภชนาการในห้องปฏิบัติการ ค้นพบว่ามีความค่าทางโภชนาการสูงกว่าข้าวไร่ที่ปลูกแบบธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hadush Hagos (2018) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี โดยศึกษาการผลิตข้าวไร่ในจังหวัด Tselemti ในประเทศเอธิโอเปีย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรเลือกที่จะยอมรับเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการปล่อยสินเชื่อเงินกู้ให้แก่เกษตรกร เพื่อนำเงินไปลงทุนทำเกษตรกรรมมีผลต่อการปลูกข้าวไร่ เนื่องจากถ้ามีเงินลงทุนก็จะทำให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่ใช้ในการทำการเกษตรได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร สถานะความเป็นอยู่ในสังคมเกษตรกร ซึ่งส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ที่ถูกต้องในการทำการเกษตร มีแรงจูงใจ จึงส่งผลทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกษตรกรสนใจที่จะปลูกข้าวไร่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการศึกษาของวนิดา สุจริตธุระการ และคณะ (2553) ซึ่งได้ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยี โดยทำการศึกษาความรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ในพื้นที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โดยมีการพากลุ่มเกษตรกรตัวอย่างที่ทำการศึกษาศึกษาไปทัศนศึกษาดูงานโดยอำนวยความสะดวกในเรื่องของการเดินทางให้ และอบรมให้ความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์เช่นกันทำให้เกษตรกรเห็นกรรมวิธีในการผลิต อีกทั้งยังได้เห็นเห็นประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์ ดังนั้นเกษตรกรจึงมีการยอมรับเทคโนโลยีปุ๋ยอินทรีย์เพราะมีความจำเป็นในการเพาะปลูก และอนุรักษ์ทรัพยากรในการเพาะปลูกไปพร้อมกัน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาได้ใช้แบบสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรบ้านป่าละอู อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 121 ราย โดยทำการศึกษาสภาพเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนเกษตรกร แล้วนำมาแสดงผลเป็นจำนวนและร้อยละ และหาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรกรสำหรับการผลิตข้าวไร่ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร และนำมาทำการทดสอบไคสแควร์ (Chi Square Test) ซึ่งสามารถแสดงสมการได้ ดังนี้

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

χ^2 = ค่าสถิติไคสแควร์

O_i = ค่าสถิติที่ได้จากการสังเกตของตัวแปร

E_i = ความถี่คาดหวัง

K = จำนวนกลุ่มของตัวแปรตั้งแต่ 1...12

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบและคำอธิบายตัวแปร

ตัวแปร	ประเภทของตัวแปร	หน่วย	คำอธิบาย
1. การยอมรับเทคนิค	คุณภาพ	-	กำหนดให้ 0 = ไม่ยอมรับเทคนิคฯ และ 1 = ยอมรับเทคนิคฯ
2. เพศ	คุณภาพ	-	กำหนดให้ 0 = ชาย และ 1 = หญิง
3.อายุ	ปริมาณ	ปี	-
4.การศึกษา	ปริมาณ	ปี	จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา

ตัวแปร	ประเภทของตัวแปร	หน่วย	คำอธิบาย
5. อาชีพหลัก	คุณภาพ	-	0 = ปลูกข้าวไร่เป็นอาชีพหลัก 1 = ประกอบอาชีพอื่นๆ
6. รายได้	ปริมาณ	บาท/ ครัวเรือน/ปี	-
7. รายจ่าย	ปริมาณ	บาท/ ครัวเรือน/ปี	-
8. การรับรู้ข่าวสาร	คุณภาพ	-	0 = เจ้าหน้าที่อบต. 1 = แหล่งข่าวอื่นๆ
9. ระยะทางจากบ้านถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	ปริมาณ	กิโลเมตร	-
10. สถานะ	คุณภาพ	-	0 = เจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชน 1 = ลูกบ้าน
11. ปัจจัยด้านเทคนิคของมหาวิทยาลัยศิลปากร	คุณภาพ	-	รวมคะแนนที่ถูกต้องตามปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการเพาะปลูก
12. ปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	คุณภาพ	-	รวมคะแนนที่ถูกต้องตามปัจจัยด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
13. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	คุณภาพ	-	รวมคะแนนที่ถูกต้องตามปัจจัยด้านเทคโนโลยี

ผลการศึกษา

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร พบว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีการยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23.97 เป็นเพศชายจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 มีอายุอยู่ระหว่าง 40 - 60 ปี โดยมีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นคิดเป็นจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ปลูกข้าวไร่เป็นอาชีพหลักจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 มีรายได้น้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 มีรายจ่ายน้อยกว่า 40,000 บาทต่อปีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 รับรู้ข่าวสารผ่านทางเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 22.03 มีสถานะทางสังคมเป็นลูกบ้านจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 93.10 ข้อมูลการยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ มีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ยอมรับเทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากรจำนวน 29 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.97 ไม่ยอมรับ 92 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 76.03 จากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด 121 ครัวเรือน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้เทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานะทางสังคม อาชีพหลัก การรับรู้ข่าวสาร ระยะทางจากบ้านถึงศูนย์การเรียนรู้ที่ใกล้ที่สุดในชุมชน ปัจจัยด้านเทคนิคของมหาวิทยาลัยศิลปากร และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม แสดงได้ดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้เทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่

ปัจจัย	Pearson Chisquare	2-tails (Prob)
1. เพศ	0.025	0.873
2. อายุ	0.322	0.851
3. การศึกษา	7.149	0.128
4. สถานะ	6.451	0.011*
5. อาชีพหลัก	13.714	0.00*
6. รายได้	2.055	0.841
7. รายจ่าย	1.474	0.831
8. การรับรู้ข่าวสาร	9.759	0.002*
9. ระยะทาง	11.259	0.010*
10. ด้านพฤติกรรมการเพาะปลูก	29.201	0.000*
11. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	5.239	0.020*
12. ด้านเทคโนโลยี	5.711	0.335

สรุปผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้เทคนิคการจัดการทรัพยากรเกษตรสำหรับการผลิตข้าวไร่ ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ สถานะทางสังคม อาชีพหลัก การรับรู้ข่าวสาร ระยะทางจากบ้านถึงศูนย์การเรียนรู้ที่ใกล้ที่สุดในชุมชน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านการเพาะปลูก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาตั้งที่กล่าวไว้ข้างต้น ไม่ว่าจะเป็น สถานะทางสังคม ประชากรส่วนใหญ่มีสถานะเป็นลูกบ้าน อาชีพหลัก คือ การปลูกข้าวไร่อย่างเดียวเป็นอาชีพหลักโดยไม่ประกอบอาชีพอื่น การรับรู้ข่าวสาร มากที่สุดผ่านทาง การประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของเกษตรกรในพื้นที่ จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกษตรกรยอมรับเทคนิค ระยะทางจากบ้านถึงศูนย์การเรียนรู้ที่ใกล้ที่สุดในชุมชน เกษตรกรที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ใกล้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรัศมี 5 กิโลเมตร จะมีการยอมรับเทคนิคมากกว่าเกษตรกรที่อาศัยอยู่ไกลออกไป เนื่องจาก ระยะทางมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกษตรกรยอมรับเทคนิค ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ มีปัจจัยด้านการเพาะปลูกที่มีผลต่อการยอมรับเทคนิค เนื่องจากเกษตรกรนั้นมีความต้องการที่จะเพิ่มผลผลิตข้าวไร่ให้มีปริมาณดีและมีคุณภาพ ดังนั้นหากมีการส่งเสริมเทคนิคต่างๆด้านการเพาะปลูกของมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ทำให้มีผลผลิตที่ดี มีเทคนิคที่พิเศษต่างจากเทคนิคอื่นที่เคยมีมา ได้แก่ ทนแล้ง ลำต้นแข็งแรงสามารถต้านทานการหักล้มและการกัดกร่อนของแมลงและศัตรูพืช เป็นต้น ก็จะมีผลให้มีการยอมรับเทคนิค สำหรับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกษตรกรยอมรับเทคนิค เนื่องจากในอดีตเกษตรกรขาดความรู้ในการเพาะปลูก ทำให้ทรัพยากรเกษตรที่ใช้ในการเพาะปลูกเสื่อมโทรม ส่งผลให้ผลผลิตตกต่ำ หากมีแนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อไม่ให้ทรัพยากรที่ใช้ในการเพาะปลูกเสื่อมโทรม ก็จะสามารถดึงดูดให้เกษตรกรยอมรับเทคนิคได้ เพราะ เกษตรกรก็ต้องการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรเกษตร

ให้มีไว้ใช้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิคปุ๋ยอินทรีย์ ที่อนุรักษ์ดินโดยการเพิ่มแร่ธาตุ อนุรักษ์น้ำ เพราะมีส่วนผสมที่ช่วยให้
ทนแล้ง เกษตรกรไม่จำเป็นต้องให้น้ำ หากเพาะปลูกในช่วงฤดูฝนตามระยะเวลาที่เทคนิคกล่าว ก็สามารถร่อนอย่างเดี่ยวได้
นอกจากนี้ส่วนผสมของปุ๋ยยังมีส่วนที่ช่วยทนต่อการกัดกร่อนของแมลงและทำให้ลำต้นแข็งแรง หากมีวาทภัยก็สามารถ
ต้านทานการหักล้มได้

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท วิจิตรศรีกลม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่กรุณาให้
คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขและสนับสนุน ตลอดจนการทิววิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล จิต
มาตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่คอยให้คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยเช่นกัน

หวังว่า วิทยานิพนธ์นี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคุณประโยชน์ของงานศึกษานี้ หากมี
ข้อบกพร่องหรือผิดพลาด ผู้ศึกษาขอกราบอภัยมา ณ ที่นี้ และขอรับความผิดพลาดนั้นแต่เพียงผู้เดียว

เอกสารอ้างอิง

Davis. (1989). Technology Acceptance Model. Victoria: NSEC Company.

Hadush Hagos. (2018). Factors affecting adoption of upland rice in Tselemti district, northern Ethiopia:
Springer Nature.

วนิดา สุจริตธูระการ และคณะ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ของเกษตรกรใน

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. คณะทรัพยากรธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่

ดวงใจ สุริยาอรุณโรจน์คณะ. (2553).ข้าวไร่. กรมการข้าว

ศุภวรรณ ภูพันธ์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบำบัดของเสียจากฟาร์ม

สุกรของผู้ประกอบการในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรรณธิดา ณ เชียงใหม่และคณะ. (2559). รายงานโครงการเพิ่มศักยภาพข้าวไร่ภายใต้การมีส่วน

ร่วมของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรรณธิดา ณ เชียงใหม่และคณะ. (2559). รายงานการศึกษาความต้านทานการหักล้มของข้าวไร่ในแปลงที่มีระดับความ

อุดมสมบูรณ์ดินแตกต่างกัน. สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฉานิกา จันทสระและคณะ. (2559). รายงานการศึกษาคุณค่าทางโภชนะของเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ที่รวบรวมได้ในพื้นที่จังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์. สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร.ยูภา ปู่แดงอ่อนและคณะ. (2559). รายงาน

การศึกษาการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต้นทุนต่ำสำหรับการปลูก

ข้าวไร่. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวิมล ชินกัสดาร. (2559). การศึกษาความหลากหลายของแมลงในแปลงข้าวไร่. สถาบันวิจัยและ

พัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.